

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪД ПО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

ДЕЛО АЛЕКСОВ СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 54578/00)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

22 май 2008 г.

ВЛЯЗЛО В СИЛА

22/08/2008

Решението може да бъде предмет на редакционен преглед.

По делото Алексов срещу България

Европейският съд по правата на човека (Пето отделение), заседаващ в състав:

Пеер Лоренцен, Председател,
Снежана Ботушарова,
Карел Юнгвиерт,
Райт Марусте,
Ренате Йегер,
Марк Вилиджър,
Изабел Беро-Лефевр, съдии,
и Клаудиа Вестердик, секретар на отделението,
в разпоредително заседание, проведено на 29 април 2008 г.,
постанови настоящото решение на посочената по-горе дата:

ПРОИЗВОДСТВО

1. Делото е образувано по жалба (№ 54578/00) срещу Република България, подадена на 21 октомври 1999 г. в Съда, на основание на член 34 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи (“Конвенцията”), от българския гражданин г-н Драгомир Димитров Алексов (“жалбоподател”), роден през 1966 г. и живущ в град Пловдив.
2. Жалбоподателят, комуто е предоставена юридическа помощ, се представлява от г-н В. Стоянов, адвокат практикуващ в град Пазарджик.
3. Българското правителство (“Правителството”) се представлява от неговия агент, г-жа М. Коцева, от Министерството на правосъдието.
4. По същество жалбоподателят твърди:
 - (а) че е бил задържан при неподходящи условия в ареста на Районна следствена служба Пазарджик, Пазарджишки затвор и в ареста на Районна следствена служба Монтана, като по този начин не му е била предоставена възможност за ефективна защита;
 - (б) че властите незаконосъобразно са претърсили апартамента му на 26 август 1999 г. и че не му е била предоставена възможност за ефективна защита и
 - (в) че задържането му преди процеса е било незаконосъобразно, прекомерно продължително и необосновано, обжалванията не са били разглеждани своевременно и че не му е било предоставено осигурено от правните процедури право на обезщетение за това, че е бил задържан в нарушение на Член 5 от Конвенцията.
5. С решение от 22 май 2006 г., Съдът постанови, че жалбата е частично допустима.
6. Жалбоподателят и Правителството приложиха своите становища по същество (Постановление 59 § 1).

ФАКТИТЕ

I. ОБСТОЯТЕЛСТВАТА ПО ДЕЛОТО

A. Наказателното производство в Пазарджик

1. Наказателното производство

7. На 17 август 1999 г. е извършена кражба с взлом и ведно с други вещи са откраднати телевизор и видео записващо устройство.
8. На 17 август 1999 г. е образувано предварително следствие срещу други двама заподозрени, а на 28 август 1999 г. и срещу жалбоподателя. В същия ден, жалбоподателят прави признание, че е извършил пет други кражби с взлом със своите съучастници в периода от 29 януари до 20 август 1999 г..
9. На 31 август 1999 г., срещу жалбоподателя и неговите съучастници е повдигнато обвинение за извършване на кражба с взлом.
10. Жалбоподателят дава още четири показания пред следовател, като признава извършването на другите кражби с взлом и разкрива допълнителна информация за това как те са били извършени.
11. На 17 септември 1999 г., предварителното следствие по кражбата с взлом от 17 август 1999 г. се слива с предварителните следствия по другите четири кражби с взлом.
12. На 7 октомври 1999 г., към обвиненията срещу жалбоподателя се прибавят и другите четири кражби с взлом.
13. Предварителното следствие приключва на 15 октомври 1999 г., а на 21 декември 1999 г., Окръжната прокуратура в Пазарджик повдига обвинение срещу жалбоподателя и съучастниците му за извършването на петте кражби с взлом.
14. Окръжен съд Пазарджик провежда единадесет заседания по делото, последното от които е на 30 септември 2004 г.
15. Съдът е не е бил уведомяван за последващото развитие на разискванията или за резултата от тях.

2. Претърсването на апартамента на жалбоподателя

16. На 26 август 1999 г., с разрешение на Прокуратурата, полицията претърсва апартамента, който жалбоподателят и един от неговите съучастници са обитавали. Жалбоподателят е живеел под наем в споменатия апартамент от 2 март 1999 г.
17. От протокола за претърсване и конфискация се установява, че претърсването е било извършено в присъствието на двама свидетели. Иззети са били няколко

предмета, включително три фотоапарата, hi-fi система, кухненско обзавеждане, ръкавици и гаечен ключ.

3. Задържането на жалбоподателя по време на досъдебната фаза

18. На 28 август 1999 г., по силата на заповед издадена от следовател и одобрена от Прокуратурата, жалбоподателят е арестуван и задържан за 24 часа от 17:00 часа. Основанието за задържането му е подозрение в извършване на кражба с взлом на 17 август 1999г, тъй като откраднатият телевизор и гаечният ключ, използван при извършването на престъплението, са намерени в апартамента му, а той се е опитал да се укрие.
19. На 29 август 1999 г. Прокуратурата удължава предварителното задържане с два дни до 17:00 часа на 31 август 1999 г.
20. Жалбоподателят е задържан под стража на основание решение от 31 август 1999 г., по силата на което срещу него и съучастниците му е отправено обвинение в извършването на кражба с взлом на 17 август 1999 г. (виж пар.9 по-горе). Решението е взето от следовател и е потвърдено същия ден от Прокуратурата. Причините за задържането му в следствения арест според следователя са твърдение за липса на постоянен адрес, фактът, че е извършил други кражби и най-общо рискът, че може да се укрие, извърши друго престъпление или да възпрепятства следствието.
21. Досъдебното задържане на жалбоподателя е потвърдено с решение от 7 октомври 1999 г., което внася поправки към обвинението срещу него (виж параграф 12 по-горе). Решението е взето от следовател като не са представени доказателства, че е било потвърдено от Прокуратурата. Причините за задържането му в следствения арест според следователя са липсата на постоянен адрес, фактът, че е извършил други кражби и най-общо характера му, сериозността на престъпленията и рискът, че може да се укрие.
22. Докладът от 15 октомври 1999 г. при приключването на предварителното следствие (виж пар.13 по-горе) потвърждава факта, че жалбоподателят е бил в следствения арест.
23. Тезата на жалбоподателя пред Съда е, че на 8 октомври 1999 г. е обжалвал следственото задържане. В жалбата си той твърди *inter alia*, че не съществува риск да възпрепятства хода на следствието, тъй като то е било приключило, че той е направил пълни признания, че има постоянен адрес и че задържането му не е постановено от съд, в нарушение на Конвенцията. В тезата си пред Съда, жалбоподателят твърди и че поради насрочването на изслушването на жалбата му за по-късна дата, той подава жалба до Висшия съдебен съвет и Министерството на правосъдието на 18 октомври 1999 г. Това според него води до насрочване на изслушването за следващия ден, 19 октомври 1999 г, на което жалбоподателят е бил призован с много кратко предизвестие, а защитникът му е разбрал за това случайно и не е имал време да се подготви и да призове свидетели.

24. Правителството от своя страна, представя на Съда копие от жалбата на жалбоподателя с дата поставена от Районна следствена служба Пазарджик на 18 октомври 1999 г.
25. На 19 октомври 1999 г. жалбата е разгледана от окръжния съд и отхвърлена *inter alia* поради предишните криминални прояви на жалбоподателя, липса на трудова заетост, сериозността на престъпленията и факта, че не е имал постоянен адрес, тъй като е живеел в апартаменти наети под наем в няколко града и не е предоставил постоянен адрес на най-близък родственик по кръвна линия.
26. На 5 ноември 1999 г. жалбоподателят подава друга жалба срещу задържането си с молба да му се определи парична гаранция. В нея той твърди, че продължителното му задържане е в нарушение на Конвенцията, че има постоянен адрес и че не съществува риск да се укрие, да възпрепятства разследването или да извърши друго престъпление.
27. На 9 ноември 1999 г. директорът на затвора в Пазарджик, представи на вниманието на Окръжния съд, като свидетелство, че жалбоподателят е бил задържан за период от два месеца и дванадесет дни, считано от 28 август до 10 ноември 1999 г.
28. Окръжният съд разгледа жалбата на жалбоподателя на 10 ноември 1999 г. По време на изслушването, жалбоподателят предостави копие от Договора за наем и призова свидетел, който информира съда, че ще поеме издръжката на жалбоподателя и ще плати гаранцията. Като се съобрази с това, Окръжният съд взе решение в полза на жалбоподателя и нареди освобождаването му под гаранция от 400 лева. Освобождаването му влиза в сила след внасянето на гаранцията. Съдът взе това решение, позовавайки се *inter alia* на факта, че жалбоподателят е подобрил поведението си, че има адрес на който може да бъде открит и че не са налице достатъчно доказателства, че той ще се укрие, възпрепятства разследването или извърши друго престъпление. Гаранцията под формата на банково плащане е депозирана на 22 декември 1999 г.
29. Обвинението от 21 декември 1999 г. (виж параграф 13 по-горе) свидетелствува за това, че жалбоподателят е бил задържан от 31 август 1999 г. и че гаранцията все още не е била заплатена.
30. В комунике до Съда от 27 декември 1999г., директорът на затвора в Пазарджик свидетелства, че жалбоподателят е освободен на 21 декември 1999 г. В първоначалния текст обаче, датата на освобождаването 22 декември е поправена на ръка на 21 декември.

4. Условиата на задържането

а) Арест на Районна следствена служба Пазарджик

31. Жалбоподателят посочва че е бил задържан в ареста на Районна следствена служба Пазарджик от 28 август 1999 г. до 31 октомври 1999 г., в малки, пренаселени килии, намиращи се под нивото на улицата. В килиите не е имало достъп на естествена светлина и чист въздух, а вонята в тях е била нетърпима.

Твърде често в тях е имало гризачи и хлебарки. За хигиенните нужди е била предоставена една кофа. Липсвали са топла вода и сапун. Жалбоподателят не е имал право на разходка извън килията. Храната е била недостатъчна и с ниско качество. Не му е било позволявано да чете вестници или книги.

(б) Затворът в Пазарджик

32. Жалбоподателят посочва, че е бил задържан в затвора в Пазарджик за около два месеца, от 1 ноември 1999 г. нататък, където условията са били малко по-добри отколкото в ареста на Районна следствена служба Пазарджик. Храната обаче отново е била недостатъчна и със същото ниско качество; килиите са били малки, пренаселени и недостатъчно осветени; за хигиенните им нужди е била предоставена кофа. Разходките в двора на затвора са били ограничени.

(в) Декларация

33. Описанието на условията в споменатите учреждения, направено от жалбоподателя се потвърждава и от декларация подписана от друг задържан, г-н Р. Добрев.

Б. Наказателното производство в Монтана

1. Наказателното производство и задържането на жалбоподателя

34. На 18 април 1998 г. жалбоподателят е арестуван в жилищна кооперация в град Монтана, в която е била извършена кражба с взлом. След като дава показания в полицията, той е освободен.
35. По това време, жалбоподателят е живеел в Монтана и е бил в състояние да даде на властите адреса си в града. През лятото на 1998 г. той се премества да живее в Пловдив.
36. На 11 февруари 1999 г. властите образуват предварително следствие срещу жалбоподателя във връзка с кражбата в Монтана.
37. На 15 октомври срещу жалбоподателя е повдигнато обвинение във връзка с кражбата в Монтана и е издадена заповед за досъдебно задържане. Заповедта е издадена от следовател и в същия ден потвърдена от Прокуратурата. В заповедта за задържането на жалбоподателя следователят се позовава на характера на жалбоподателя. Тъй като властите не са открили жалбоподателя на адреса в Монтана, на същия ден, 15 октомври 1999 г. е издадена заповед за арест.
38. Предварителното следствие по кражбата в Монтана е прекратено на 18 Октомври 1999 г.
39. На 23 май 2000 г. жалбоподателят е арестуван в Пловдив на основание заповедта за арест издадена от Монтана. В последствие е преместен в ареста на Районна следствена служба Монтана.

40. Предварителното следствие по кражбата в Монтана е възобновено на 29 май 2000 г. Не е уточнена датата на която официално е отправено обвинението срещу жалбоподателя.
41. Датата на приключване на предварителното следствие не е уточнена, като на 5 юни 2000 г. следователят разследващ случая предава папката с делото на Прокуратурата с препоръка жалбоподателят да бъде обвинен в извършването на кражбата в Монтана.
42. Датата на която жалбоподателят обжалва досъдебното си задържане не е уточнена.
43. С решение от 22 юни 2000 г. Районен съд Монтана се произнася в полза на жалбоподателя и го освобождава при условие, че няма да напуска местоживеенето си без разрешението на Прокуратурата. Решението влиза в сила на 26 юни 2000 г. и жалбоподателят е пуснат на свобода.
44. На 11 септември 2000 г. Окръжна прокуратура Монтана прекратява предварителното следствие срещу жалбоподателя по кражбата в Монтана поради липса на доказателства. Забраната за напускане на местоживеенето без разрешението на Прокуратурата също е смъкната.
45. Решението на Прокуратурата е потвърдено от Окръжен съд Монтана на 21 септември 2000 г.

2. Условиата в ареста на Районна следствена служба Монтана

46. Жалбоподателят е задържан в ареста на Районна следствена служба Монтана от 23 май до 26 юни 2000 г.
47. Според описанието му килиите са били пренаселени, без естествена светлина и чист въздух. Храната е била недостатъчна и с ниско качество. Не му е било позволявано да чете вестници и книги или да излиза извън килията на разходка.

II. ПРИЛОЖИМО ВЪТРЕШНО ПРАВО И СЪДЕБНА ПРАКТИКА

A. Претърсване на жилището

1. Претърсване на жилището по време на следствието

48. По това време Член 191 от Наказателно процесуален кодекс (НПК) от 1974 г. предвижда, че ако в хода на следствието (по-точно, когато не са налице достатъчно доказателства за възбуждане на криминално преследване), претърсването на жилището може да се проведе само при огледа на местопрестъплението и при условие че незабавното му извършване е единствената възможност за събиране и запазване на доказателства.

2. Претърсване на жилището по време на криминалното преследване

49. Към съответния момент Член 134 на НПК предвижда, че може да се извърши претърсване на жилището, ако е налице вероятността документи или предмети от значение за делото да бъдат намерени там. Претърсването може да се постанови от съда (по време на съдебната фаза) или от прокурор (по време на досъдебната фаза) (Член 135).
50. Претърсването трябва да се извършват в присъствието на свидетел и обитателя на жилището или пълнолетен член на семейството му. Ако обитателят на жилището или пълнолетен член на семейството не са в състояние да присъстват, претърсването се извършва в присъствието на домоуправителя на сградата или представител на общината (Член 136).
51. Не е съществувала специална процедура по силата на която заповедта за претърсване е можело да бъде атакувана. Така единствено възможното обжалване е било йерархичното – пред висшестоящ прокурор (Член 182). Тези обжалвания нямат прекратяващ ефект (Член 183).

Б. Основания за задържане

52. Приложимите клаузи на НПК и съдебната практика преди 1 януари 2000 г. са обобщени в няколко подобни дела (виж Николова срещу България, № 31195/96, §§ 25-36, ЕСПЧ 1999-II; Илийков с/у България, № 33977/96, §§ 55-59, 26 юли 2001; и Янков с/у България № 39084/97, §§ 79-88, ЕСПЧ 2003-XII (извлечения)).
53. След 1 януари 2000 г. режимът на задържане по НПК бе променен, с цел осигуряване на съответствие с Конвенцията (TR 1-02 Висш касационен съд (ВКС)). Поправките и практиката на българските съдилища са обобщени в решенията на Съда по делата Добрев с/у България (№ 55389/00 §§ 32-35, 10 August 2006) и Йорданов с/у България (№ 56856/00, §§ 21-24, 10 август 2006).

В. Обхват на съдебния контрол при досъдебно задържане под стража

54. На базата на закона прилаган преди 1 януари 2000 г., когато се взема решение за освобождаването на човек заподозрян в извършването на тежко престъпление, местните съдилища обикновено са пренебрегвали фактите и аргументите отнасящи се до наличието или отсъствието на заплахата обвиняемият да се укрие или да извърши престъпление, с твърдението, че всеки, който е обвинен в сериозно престъпление трябва да бъде задържан под стража освен ако извънредни обстоятелства не наложат противното (виж решения на местните власти критикувани от Съда в случаите Николова и Илийков цитирани по-горе и Запрянов с/у България № 41171/98, 30 септември 2004).
55. От 1 януари 2000 съответната част на променения Член 152 постановява:
- Мярка за неотклонение задържане под стража се взема за престъпления, за които се предвижда наказание лишаване от свобода ..., когато данните по делото сочат,

че съществува реална опасност обвиняемият да се укрие или да извърши престъпление.

(2) Ако от доказателствата по делото не се установява противното, при първоначалното вземане на мярката за неотклонение задържане под стража, опасността е налице:

1. ...при условията на опасен рецидив или повторение;
 2. когато обвинението е за тежко умишлено престъпление и обвиняемият е осъждан за друго тежко умишлено престъпление от общ характер на лишаване от свобода не по-малко от една година или друго по-тежко наказание.
 3. обвинението е за престъпление, за което се предвижда наказание не по-малко от десет години лишаване от свобода или друго по-тежко наказание.
- (3) Когато опасността обвиняемият да се укрие или да извърши престъпление отпадне, мярката за неотклонение задържане под стража се изменя в по-лека.
56. В първоначалния период след влизане в сила на закона се забелязват различни по същество интерпретации на гореизброените постановки.
57. През юни 2002 г., разяснявайки постановките на досъдебното задържане под стража, ВКС посочва, че при разглеждането на жалба срещу досъдебно задържане под стража, задачата на съда е не само да установи дали първоначалното решение за задържане е законосъобразно, но и да установи дали продължителното задържане под стража е законосъобразно и оправдано. При подобни дела, съдът трябва да разгледа всички аспекти от значение, включително и размера на гаранцията, ако има такава.

Г. Освобождаване под гаранция

Член 150 § 5 от НПК в сила по това време постановява:

“При изменение на мярката за неотклонение (осигуряване на явяването на обвиняемия пред съда) от по-тежка в гаранция, обвиняемият се освобождава след внасянето ѝ.”

Д. Закон за отговорността на държавата за вреди от 1988 г.

58. Законът за отговорността на държавата за вреди от 1988 година (ЗОДОВ – преименуван през 2006) постановява, че Държавата носи отговорност за вреди причинени на лица от (а) незаконосъобразни актове, действия или бездействие на техни органи и длъжностни лица в рамките на или във връзка с техните административни задължения и (б) от органите на дознанието, следствието, прокуратурата, съда за незаконосъобразно досъдебно задържане, ако заповедта е отменена поради липса на законно основание (Параграфи 1 и 2).
59. По отношение на режима и условията на задържане, приложимият вътрешен закон и практика спрямо разделите 1 и 2 от ЗОДОВ са обобщени в делата

Йовчев с/у България (№ 41211/98, §§ 76-80, 2 февруари 2006 г.) и Хаманов с/у България (№ 44062/98, §§ 56-60, 8 април 2004 г.).

60. По отношение на незаконосъобразното претърсване на жилището, единственият отбелязан случай е от 2002 г., в който Софийски градски съд е бил сезиран от жалбоподател и е провел разследване за нанесени вреди при незаконосъобразно претърсване и изземване на вещи от дома на ищеца. Съдът анулира решението на съда от по-долна инстанция и върна случая за преразглеждане, само защото съдът от по-долна инстанция не е съобразил дейността си с Параграф 1 от ЗОДОВ, а го е разгледал като иск за непозволено увреждане. Съответно СГС е дал указания на по-долния съд да преразгледа въпросния иск единствено по ЗОДВПГ (реш. от 29 юли 2002 г. по гр. д. № 169/2002 г., СГС, IVб отд.).

III. ДОКЛАД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ КОМИТЕТ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ИЗТЕЗАНИЯТА И НЕЧОВЕШКОТО И УНИЗИТЕЛНО ОТНАСЯНЕ ИЛИ НАКАЗАНИЕ („КПИ”)

61. КПИ посети България през 1995, 1999, 2002, 2003 и 2006 година.
62. Пазарджишкият затвор беше посетен през 1995 г., а арестът на Районна следствена служба Пазарджик през 1995 и 2006 година. Арестът на Районна следствена служба Монтана не е бил посещаван, но впечатленията за основните проблеми във всички арести на следствените служби са изложени в докладите от 1995, 1999, 2002, 2003 и 2006 година.
63. Обобщение на заключенията и становищата на КПИ предшествуващи доклада от 2006 г. се съдържат в решенията на Съда по делото Добрев (цитирано по-горе §§ 44-56) и Малечков с/у България (№ 57830/00, §§ 38-50, 28 юни 2007).
64. Освен това, в няколко свои доклада, КПИ препоръчва Държавата да прилага като минимален стандарт за килии обитавани от няколко души, 4 квадратни метра на човек (виж доклад от посещението на КПИ от 2002 г., КПИ/Инф. (2004) 21, параграфи 82 и 87, от посещението в Полша през 2004 г., КПИ/Инф. (2006) 11, параграфи 87 и 111, и от посещението в България през 2006 г., КПИ/Инф. (2008) 11, параграфи 55, 77 и 90).

Съществени заключения на доклада от 2006 г. (оповестени през 2008 г.)

Арест на Районна следствена служба Пазарджик

65. Докладът на КПИ отбелязва, че учреждението е функционирало под нормалния си капацитет от 42 души (напр. 13 задържани в момента на посещението) и килиите не са били пренаселени (напр. 3 души в килия с площ 12 м.²). Освен леглата, в килиите е имало маса, столове и рафтове. Килиите обаче са били разположени в сутерена и естествената светлина е била ограничена; изкуственото осветление е било недостатъчно, а проветряването е било в рамките на добрите пожелания.
66. Що се отнася до режима на дейностите, КПИ установи, че по време на посещението на задържаните е било позволено да се разхождат в празна стая без достъп на естествена светлина. Освен книгите и вестниците, на затворниците им

е било позволено за имат телевизори и радиоапарати захранвани от батерии, но малко от тях са били в наличност.

67. Отбелязани са подобрения що се отнася до достъпа на задържаните до местата за хигиенни нужди и никакъв напредък по отношение на чистотата. Храна се е давала три пъти дневно, но е имало оплаквания от количеството и / или качеството и.

ЗАКОНЪТ

I. ТВЪРДЕНИЯ ЗА НАРУШЕНИЯ НА ЧЛЕН 3 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

68. Жалбоподателят се оплаква че е бил подложен на нечовешко и унижаващо достойнството му отношение, докато е бил задържан в затвора в Пазарджик и в ареста на Районна следствена служба Монтана. член 3 от Конвенцията постановява:

“Никой не може да бъде подложен на изтезания или нечовешко или унижително отношение или наказание.”

A. Становища на страните по делото

1. Правителството

(а) Арест на Районна следствена служба Пазарджик

69. Правителството потвърди, че жалбоподателят е бил досъдебно задържан в учреждението от 28 август до 1 октомври 1999 г. и представи доклад на Следствен арест Пазарджик към дирекция “Изпълнение на наказанията” на Министерството на правосъдието (“Докладът на следствена служба Пазарджик”). Информацията предоставена в него е обобщена по-долу.
70. Докладът на следствена служба Пазарджик посочва, че жалбоподателят е бил настанен сам в килия с размери 3 x 3 x 3 метра разположена в северната част на ареста, която не е имала пряк достъп до слънчева светлина.
71. Докладът на следствена служба Пазарджик също така отбелязва, че в съответствие с разпоредбите по това време, жалбоподателят е получил дървено легло с дюшек, възглавница и две одеяла. Всички килии са били отоплявани с парно отопление, като за осветление е имало две лампи над вратите на килиите, които никога не са били изгасяни. Достъп до местата за хигиенни нужди е имало 24 часа в денонощието. Задържаните са могли да се къпят два пъти в седмицата през лятото, за което са получавали сапун. Храната е била предоставяна от затвора в Пазарджик. Където е било необходимо са били вземани мерки за унищожаването на насекоми и гризачи. Задържаните са преминавали медицински преглед при пристигане, а в последствие веднъж седмично, както и в спешни случаи.
72. Накратко, Правителството твърди, че условията на задържане и режима не са целели да потискат и унижават жалбоподателя. Аргументите на Правителството са че страданията и унижението не са излизали извън пределите на неизбежните

страдания и унижение съпътстващи законна форма на отношение или наказание, при което лошото отношение не е преминавало границите на строгостта съгласно член 3 на Конвенцията. Следователно, в този случай не е имало нарушение на тази разпоредба.

73. В заключение Правителството твърди, че престоят на жалбоподателя в това учреждение е бил под формата на задържане под стража, при което са спазени изискванията за уважение на човешкото достойнство, че страданията и трудностите, които е понесъл не са превишавали неизбежното ниво на страдания, присъщи на задържането под стража и че преживяното не е преминавало прага на строгост съгласно член 3 на Конвенцията.

(б) Затворът в Пазарджик

74. Правителството потвърди, че жалбоподателят е бил задържан в досъдебно задържане под стража в това учреждение от 2 до 21 ноември. Беше представен доклад („Докладът на затвора в Пазарджик”) на заместник директора на затвора с дата от 3 февруари 2005, в който се посочва, че жалбоподателят е бил задържан там от 2 ноември до 21 декември 1999 г., но по-надолу в текста се твърди, че е бил освободен на 21 ноември 1999 г. Информацията предоставена в доклада на затвора в Пазарджик е обобщена по-долу.
75. Жалбоподателят е бил причислен към втора затворническа група, настанена в седем килии с обща жилищна площ от 182 м². Размерите на килиите са варирали от 6.45 до 38.85 м². През 2000 година средният брой на обитателите на килия във втора затворническа група е бил от 6 до 1.
76. По времето, когато жалбоподателят е бил задържан, само пет от килиите са имали хигиенни удобства, като за останалите е имало общи помещения, състоящи се от четири отделни тоалетни, и удължен умивалник с четири крана за вода. Достъпът до тези помещения е бил разрешен в определени часове на деня, обикновено преди или след храна или други дейности. По изключение достъп до хигиенните помещения е бил възможен и през други части на деня.
77. Всички килии са имали пряк достъп до слънчева светлина през прозорци, които е можело да се отворят за да се проветриват. Изкуствената светлина е била включвана от 22:00 до 6:00.
78. Всеки от задържаните е получавал дрехи, легло с дюшек и завивки (чаршафи, калъфка за възглавница и две одеяла), както и шкафче за личните вещи. За дрехите си те са могли да ползват пералня. През 1999 г. във всеки коридор са били инсталирани бойлери за да се даде на задържаните достъп до топла вода.
79. Задържаните са получавали безплатно тоалетни продукти и препарати за пране и дезинфекция на дрехите и помещенията. Докладът на затвора в Пазарджик отбелязва, че чистотата донякъде е зависила и от затворниците, които са отговаряли, под надзора на затворническите власти за чистотата на помещенията.

80. Затворническите власти са били сключили договор с частна компания да проверява за наличието на вредители и при необходимост да ги унищожава, което е засвидетелствано от голям брой фактури за такива услуги извършени през 1999 г.
81. Затворническата столова е приготвяла храна за задържаните. За всеки ден менюто е било определено, а количеството и качеството му са били контролирани от затворническите власти. Като пример се посочва, че менюто за периода от 27 септември до 3 октомври 1999 г. е било представено на Съда. От него е можело да се види, че диетата е била балансирана и е включвала месо, риба, вегетариански ястия, млечни продукти и пресни зеленчуци.
82. През 1999 г. задържаните са имали право на един час упражнения извън килиите дневно. Затворът е разполагал със спортна зала за вдигане на тежести и игрища за баскетбол, волейбол и мини футбол.
83. Задържаните са имали ежедневен достъп до затворническата библиотека с над 8 000 книги. Вестници и списания са били доставяни, тъй като затворът е бил абониран за няколко от тях. Също така е бил разрешен и самостоятелният абонамент. Към затвора е имало параклис, свещеник и са се провеждали религиозни служби. Имало е и обзаведен кинозалон, където са се гледали филми. През 1999 г. във всяка килия и спално помещение е имало телевизор (личен или държавен) и връзка с кабелна мрежа с достъп до над 50 канала. Задържаните са могли да посещават курсове за ограмотяване и за придобиване на професия.
84. Кореспонденцията на затворниците с адвокатите, роднините и приятелите е била неограничена и не се е регистрирала. Не е имало ограничение относно броя на молбите, исканията и жалбите, които са могли да подадат. Възможно е било и да се уреждат телефонни разговори с роднини и адвокати.
85. Задържаните са могли да се срещат без ограничения и насаме с адвокатите си, в специално предназначена за целта стая.
86. Що се отнася до жалбоподателя, докладът на затвора в Пазарджик отбелязва, че докато е бил задържан в учреждениято, той не е депозирал оплаквания до директора на затвора от условията. В допълнение към това, медицинският преглед при пристигането му показва, че е бил напълно здрав, не се е оплаквал и до освобождаването му не е търсил медицинска помощ в затворническата болница.
87. В заключение Правителството се аргументира, че жалбоподателят е бил задържан в учреждениято при условия, които напълно са изпълнявали изискването за уважение към човешкото му достойнство, че страданията и трудностите, които е понесъл не са превишавали неизбежното ниво на страдания, присъщи на задържането под стража и че преживяното не е преминавало прага на строгост съгласно член 3 на Конвенцията.

(в) Арест на Районна следствена служба Монтана

88. Правителството отбелязва, че жалбоподателят е бил задържан под стража в учреждението от 23 май до 26 юни 2000 и представя доклад на Районна следствена служба Монтана – Учреждение за задържане под стража (Докладът на следствена служба Монтана). Информацията предоставена в него е обобщена по-долу.
89. Жалбоподателят е бил задържан в килия № 14, дълга 4.3 и широка 2.4 метра, която е имала прозорец с размери 1.9 на 0.6 метра. Той е бил сам в килията до 2 юни 2000 г., когато там е бил настанен още един задържан. На 8 юни 2000 г. двете легла са били преместени в килия № 5, която е била дълга 3 и широка 2.3 метра и е имала прозорец с размери 1.9 на 0.95 метра. И двете килии са имали функционираща вентилационна система. Достъп до топла вода е бил осигуряван сутрин и вечер, а до хигиенните помещения по желание, тъй като по това време не е имало такива в килиите. Тъй като не е имало специално определено място за това, на задържаните им е било разрешено да се раздвижват в коридора на учреждението. При необходимост се е провеждало обезпаразитяване.
90. Храната е била доставяна от столовата на полицейския участък в Монтана и е била проверявана за качество от медицинско лице. Тя се е състояла от три ястия дневно, две от които са били топли, а едното е било с месо. Жалбоподателят е можел самостоятелно да си купува храна, сапун, вестници, списания и цигари, което е засвидетелствано от списък на всички покупки направени от него.
91. По време на престоя си в учреждението, жалбоподателят не е подавал никакви оплаквания относно условията там.
92. В заключение, Правителството се аргументира, че жалбоподателят е бил задържан в учреждението при условия, които напълно са изпълнявали изискването за уважение към човешкото му достойнство, че страданията и трудностите, които е понесъл не са превишавали неизбежното ниво на страдания, присъщи на задържането под стража и че преживяното не е преминавало прага на строгост съгласно член 3 на Конвенцията.

2. Жалбоподателят

93. Жалбоподателят потвърждава своите оплаквания и твърди, че условията на задържането са били неадекватни и са достигали до нечовешко и унижително отношение съгласно член 3 от Конвенцията. Той е разчитал *inter alia* на констатациите на съда при други подобни дела срещу България, (като например Малечков, цитирано по-горе), на оценките от докладите на КПИ, на заключенията на Българския Хелзинкски комитет, изразени в годишните им доклади, както и на декларацията на задържания Добрев (виж параграф 33 по-горе), що се отнася до условията на задържане в ареста на Районна следствена служба Пазарджик и затвора в Пазарджик.
94. Жалбоподателят твърди, че задържаните е трябвало да използват кофа за да облекчат физиологичните си нужди, понеже пазачите не са им позволявали да посещават тоалетните. Той също така твърди, че не му е било предоставено

отделно легло в следствените арести на Пазарджик и Монтана. В добавка, през лятото температурата в килиите на ареста на Районна следствена служба Монтана е била много висока и не е имал достъп до свеж въздух. По време на задържането му в това заведение съпругата му е била бременна, което е направило престоя му още по-тежък и травмиращ.

Б. Общи принципи

95. Значимите принципи по член 3 от Конвенцията са обобщени в решенията на Съда по делата Навущанов с/у България (№ 57847/00, §§ 108-13, 24 май 2007), Добрев (цитирано по-горе, §§ 120-24) и Йорданов (цитирано по-горе, §§ 85-89).

В. Приложение на общите принципи към това дело

1. Декларацията на г-н Р. Добрев

96. Като начало Съдът отбелязва, че по отношение на условията на задържане в ареста на Районна следствена служба и затвора в Пазарджик, жалбоподателят е представил декларация подписана от друг задържан, г-н Р. Добрев (виж параграф 33 по-горе). Тъй като обаче този човек е бил подал жалба пред Съда от условията на задържане в тези заведения по същото време (Добрев, цитиран по-горе), Съдът счита, че тази констатация не може да се счита за обективна и следователно не може да и се даде някаква тежест.

2. Арест на Районна следствена служба Пазарджик

97. Съдът отбелязва наличието на несъответствие за периода, през който Жалбоподателят е бил задържан в заведението. Той твърди, че е бил задържан там от 28 август до 31 октомври 1999 г. и че е след това е бил преместен в затвора в Пазарджик (виж параграфи 31 и 32). В същото време Правителството твърди, че според сведенията с които разполага, той е бил в това учреждение само до 1 октомври 1999 г., което е засвидетелствано от доклада на Районна следствена служба Пазарджик (виж параграф 69 по-горе), но потвърждава, че е бил задържан в затвора в Пазарджик от 2 ноември нататък (виж параграф 74 по-горе), което означава, че не се знае, къде е бил жалбоподателят през месец октомври 1999 г. Съдът отбелязва, че жалбоподателят е обжалвал своето задържане на 8 или 18 октомври 1999 г. (виж параграфи 23 и 24 по-горе), задържането му е потвърдено на 7 и 19 октомври 1999 г., (виж параграфи 21 и 25 по-горе), както и че още няколко документа отбелязват, че е бил задържан през месец октомври (виж параграфи 22, 27 и 29 по-горе). По този начин Съдът установява, че жалбоподателят е бил задържан в ареста на Районна следствена служба Пазарджик от 28 август до 1 или 2 ноември 1999 г., или два месеца и четири или пет дни.
98. Като начало Съдът отбелязва, че при други подобни дела срещу България е имал възможността да се запознае с условията на задържане в тези заведения и е установил, че те са неподходящи (виж Йорданов, цитиран по-горе, §§ 90-100 и §§ 137-39; Добрев, цитиран по-горе, §§ 125-32 и §§ 137-39; и Малечков, цитиран по-горе, §§ 136-47).

99. Съдът отбелязва, че становищата на страните по въпроса дали жалбоподателят е разполагал с достатъчна обитаема площ, дали достъпът до хигиенните места е бил постоянен и дали материалните условия и храна са били подходящи са били противоположни. По отношение на това, че жалбоподателят е бил задържан в килия, която се е намирала под нивото на улицата и не е имала пряк достъп до слънчева светлина, както и че не му е било позволявано да излиза на разходка становищата са сходни. Съдът счита, че фактът, че жалбоподателят е бил затворен в килията си двадесет и четири часа дневно повече от два месеца, в очевидна изолация, без достъп до естествена слънчева светлина и без възможност да извършва физически и други дейности извън килията си му е причинил сериозни страдания. При липсата на съображения задължаващи подобен род обезопасяване, ограниченията са били неоснователни. Подобни съображения не са били представени за разискване пред Съда.
100. В заключение, вземайки предвид суровият режим на който жалбоподателят е бил подложен при липсата на каквото и да е било оправдание за него, Съдът счита, че нещастията и трудностите на които е бил подложен са преминали нивото на страданията присъщи на задържането под стража и прага на строгост съгласно член 3 на Конвенцията е бил достигнат.
101. Следователно при задържането на жалбоподателя в ареста на Районна следствена служба Пазарджик, е нарушен член 3 от Конвенцията.

3. Затворът в Пазарджик

102. Съдът отбелязва, несъответствия относно периода през който жалбоподателят е бил задържан в затвора. Той твърди, че е бил задържан там около два месеца, от 1 ноември 1999 нататък (виж параграф 32 по-горе). В същото време, в становищата си правителството твърди, че той бил задържан в това заведение от 2 до 21 ноември и предостави на Съда доклад на затвора в Пазарджик, в който се отбелязват датите 21 ноември и 21 декември 1999 г. като край на задържането на жалбоподателя в това учреждение (виж параграф 74 по-горе). Съдът отбелязва, че жалбоподателят е предоставил необходимата гаранция едва на 22 декември 1999 г. (виж параграф 28 по-горе), което съвпада с информацията на обвинението от 21 декември 1999 г. (виж параграф 29 по-горе) и комуникето на директора на затвора в Пазарджик с дата от 27 декември 1999 г. (виж параграф 30 по-горе). По този начин Съдът установява, че жалбоподателят е бил задържан в затвора в Пазарджик от 2 ноември до 22 декември 1999 г., или един месец и двадесет дни.
103. Като начало Съдът отбелязва, че жалбоподателят е преценил, че условията в това заведение са били по-добри от тези на ареста на Районна следствена служба Пазарджик. Съдът взема предвид и подробните описания на Правителството, подкрепени от многобройни документи (виж параграфи 74-87 по-горе), показващи, че условията на задържане са били материално по-добри от твърденията на жалбоподателя. Предвид на това, Съдът решава да им даде необходимата тежест при оценяване на основателността на жалбата. На последно място се отбелязва, че при подобни случаи срещу България, съдът е имал възможността да проучи условията на задържане в това учреждение през съответния период и е преценил, че те са били подходящи (виж Навущанов, §§ 124-33 и Малечков, §§ 148-58, цитирани по-горе).

104. Като взе предвид гореказаното и се основа на информацията предоставена от Правителството, Съдът отбелязва, че средната площ, на задържан във втора затворническа група през 2000 г. е била 2.98 м², което е под стандарта от най-малко 4 м², прилаган от КПИ за килии населявани от няколко души. Жалбоподателят обаче е бил задържан в това заведение през 1999 г. и не е ясно дали населеността през този период е била подобна.
105. Освен това, Съдът отбелязва, че според твърденията на Правителството по време на задържането на жалбоподателя санитарните условия в килиите са били ограничени, но достъпът до санитарни помещения е бил осигуряван няколко пъти дневно. Имало е пряк достъп на слънчева светлина, и е било възможно прозорците на килиите да се отворят за проветряването им. Задържаните са получавали дрехи, легло с дюшек, завивки и шкафче за личните им вещи. Те са имали достъп до пералня и топла вода от бойлерите инсталирани във всеки коридор. Задържаните са получавали безплатно тоалетни продукти и препарати за пране и дезинфекциране на дрехите и помещенията. Полагани са и усилия за унищожаването на насекомите и гризачите.
106. Жалбоподателят се оплаква, че предоставяната храна е била недостатъчна и с ниско качество. Правителството обаче твърди, по времето на задържане на жалбоподателя, затворническата столова е приготвяла храната и се е придържала до определеното меню, а количеството и качеството и са били контролирани от затворническите власти, нещо което жалбоподателят не отрича в последствие. От менюто предоставено от Правителството, Съдът не намира, че храната през този период е била недостатъчна и с ниско качество.
107. Жалбоподателят също така се оплаква, че в това заведение, възможностите за дейности извън килиите са били ограничени. Съдът обаче отбелязва, че според Правителството задържаните са имали право на занимания извън килиите в рамките на един час всеки ден, нещо което жалбоподателят не отрича в последствие. На разположение са били обзаведена спортна зала и игрища за баскетбол, волейбол и мини футбол.
108. Що се отнася до режима на който жалбоподателят е бил подложен и материалните условия на задържане в затвора в Пазарджик в продължение на малко повече от месец и половина, Съдът счита, че страданията и трудностите, които е понесъл не са превишавали неизбежното ниво на страдания, присъщи на задържането под стража и че преживяното не е преминавало прага на строгост съгласно член 3 от Конвенцията.
109. Следователно, не е имало нарушение на член 3 от Конвенцията при задържането на жалбоподателя в затвора в Пазарджик.

4. Арест на Районна следствена служба Монтана

110. Съдът отбелязва, че жалбоподателят е бил задържан в ареста на Районна следствена служба Монтана от 23 май до 6 юни 2000 г. Периодът за който става дума следователно е един месец и четири дни.

111. Като начало, Съдът отбелязва, че страните са на различни мнения относно това дали храната е била в достатъчно количество и дали той е имал достъп до вестници и книги.
112. Съдът отбелязва, че първоначално на задържания са му били предоставени 10.32 квадратни метра обитаема площ докато е бил сам в килията, която после е станала 5.16 м.², когато при него е бил настанен още един задържан и най-после 3.45 м.², когато и двамата са били преместени в по-малка килия (виж параграф 89 по-горе). Последният период е продължил 18 дни и не е отговарял на стандарта за най-малко 4 м.² на затворник в килии населявани от няколко души, прилаган от КПИ (виж например докладите на КПИ при посещенията си в България от 2002 г. , CPT/Inf (2004) 21, paragraphs 82 and 87, и при посещенията в Полша 2004, CPT/Inf (2006) 11, paragraphs 87 and 111).
113. Освен това арестът не е имал определено място за упражнения извън килиите, което значи, че жалбоподателят на практика е бил затворен 24 часа дневно в продължение на повече от един месец в килията си и в коридора вън от нея, без достъп до естествена светлина и без никаква възможност за физически упражнения или дейности извън килията. Това му е причинило значителни страдания. Съдът смята, че при липсата на задължаващи съображения за сигурност, не е имало причина жалбоподателят да бъде поставян при тези ограничения. Такива съображения не са били представяни за обсъждане пред Съда.
114. В заключение, вземайки предвид сумарния ефект от суровия режим на който жалбоподателят е бил подложен и предоставената му обитаема площ, Съдът счита, че нещастията и трудностите на които е бил подложен са преминали нивото на страданията присъщи на задържането под стража и прага на строгост съгласно член 3 на Конвенцията е бил достигнат.
115. Следователно при задържането на жалбоподателя в ареста на Районна следствена служба Монтана, е нарушен член 3 от Конвенцията.

II. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 13 ВЪВ ВРЪЗКА С ЧЛЕН 3 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

116. Жалбоподателят се оплаква по Член 13 от Конвенцията, че не е разполагал с ефективни правни средства за защита относно оплакванията си от условията на задържане в ареста на Районна следствена служба Пазарджик, затвора в Пазарджик и ареста на Районна следствена служба Монтана.

Член 13 от Конвенцията предвижда:

“Всеки, чиито права и свободи, предвидени в тази конвенция, са нарушени, трябва да разполага с ефикасни вътрешноправни средства за тяхната защита от съответна национална институция дори и нарушението да е извършено от лица, действащи в качеството си на представители на официалните власти.”

117. Правителството не е представило становище.

- 118.Както Съдът многократно е отстоявал, член 13 от Конвенцията гарантира наличието на правни средства за защита на национално ниво, които да налагат спазването по същество на правата и свободите по Конвенцията, независимо от това в каква форма те могат да бъдат осигурени съобразно вътрешния правен ред. Следователно, последицата от член 13 е, че се изисква осигуряването на вътрешно правно средство за защита, което да разгледа по същество „приемливо оплакване” по Конвенцията и да предостави подходящо удовлетворение, въпреки че на договарящите се страни се предоставя известна свобода относно начина по който те спазват задълженията си по Конвенцията. Обхватът на задълженията по член 13 от Конвенцията варира в зависимост от характера на оплакването на жалбоподателя, обаче правното средство за защита, изисквано от член 13, трябва да бъде „ефикасно” както на практика, така и от правна гледна точка (see *Aksoy v. Turkey*, judgment of 18 December 1996[виж Аксой с/щ Турция, решение от 18 декември 1996 г.], *Доклади* 1996-VI, p. 2286, § 95; *Aydin v. Turkey*, judgment of 25 September 1997 [Айдън с/у Турция, решение от 25 септември 1997 г.], *Доклади*1997-VI, pp. 1895-96, § 103; and *Kaya v. Turkey*, judgment of 19 February 1998,[Кайа с/у Турция, решение от 19 февруари1998 г.] *Доклади* 1998-I, pp. 329-30, § 106).
- 119.Съдът отбелязва, че оплакванията на жалбоподателя по член 3 от Конвенцията са били обявени за „допустими” (виж параграф 5), основанията им са били обсъдени (виж параграфи 97-115) и са били открити нарушения в арестите на Районна следствена служба Пазарджик и Районна следствена служба Монтана (виж параграфи 101-115 по-горе). По този начин установяването на нарушения, повдига и „приемливо оплакване” по член 13 от Конвенцията. По същия начин, въпреки заключението, че не са открити нарушения при задържането на жалбоподателя в затвора в Пазарджик (виж параграф 109 по-горе), отново възниква „приемливо оплакване” във връзка с член 13 от Конвенцията (виж Андрей Георгиев с/у България, №. 61507/00, § 67, 26 July 2007 и *mutatis mutandis*, *Ramirez Sanchez v. France* [GC], no. 59450/00, §§ 157-60, ECHR 2006). По този начин предстои да се установи дали законите в България са предоставили ефективни правни средства за защита на жалбоподателя да направи оплакване относно адекватността на условията на задържане в споменатите заведения.
- 120.Съдът отбелязва, че в този случай Правителството не оспорва твърденията на жалбоподателя и не е предоставило информация или аргументи относно евентуалното наличие или ефективността на вътрешноправните средства за защита.
- 121.По този начин Правителството не е доказало, че по това време Българските закони са предоставили ефективно средство за защита, чрез което жалбоподателят да повдигне оплакване срещу състоянието на условията на задържането му (виж Андрей Георгиев цитиран по-горе § 68). Следователно в този случай е имало нарушение на член 13 от Конвенцията във връзка с член 3.

III. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛ. 8 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

122. Жалбоподателят се оплаква още от факта, че имало намеса в правото му на неприкосновеност на неговото жилище. По-конкретно той твърди, че претърсването от 26 август 1999 г. на апартамента, в който е живял, е било извършено в противоречие с вътрешното законодателство, тъй като не е имало правно основание и то е било извършено в неговото отсъствие. Освен това срещу него не е било заведено разследване или предварително следствие. На последно място, жалбоподателят отбелязва, че Съдът вече е бил проучил законосъобразността на това претърсване в случая Добрев (цитиран, по-горе §§ 150-65).

Съответната част на член 8 гласи:

“1. Всеки има право на зачитане на неговия личен ... живот, на неговото жилище ...

2. Намесата на държавните власти в ползването на това право е недопустима освен в случаите, предвидени в закона и необходими в едно демократично общество в интерес на националната и обществената сигурност или на икономическото благосъстояние на страната, за предотвратяване на безредици или престъпления, за защита на здравето и морала или на правата и свободите на другите.”

123. Правителството не представя становище.

А. Дали е имало намеса

124. Съдът отбелязва, че на 26 август 1999 г. апартаментът в който жалбоподателят е живеел под наем от 2 март 1999 г. с един от своите съучастници е бил претърсен от полицията с разрешението на Прокуратурата. Той намира, че е имало намеса в правото му на неприкосновеност на неговото жилище (виж случая Добрев цитиран по-горе §§ 158-59).

Б. Дали намесата е била оправдана

125. Предвид на това, трябва да се определи дали намесата е била оправдана по алинея 2 от член 8 на Конвенцията, с други думи, дали тя е била „предвидена в закона“, дали е преследвала една или повече от законосъобразните цели, посочени в тази алинея и дали е била „необходима в едно демократично общество“, за да бъде постигната въпросната цел или цели.

“Предвидена в закона”

126. Съдът отново подчертава, че една намеса не може да се счита за „предвидена от закона“, освен ако, на първо място, тя няма някакво основание във вътрешното законодателство. Във връзка с алинея 2 на член 8 от Конвенцията, терминът „закон“ следва да бъде разбран в неговия „материален“ смисъл, а не във формалния. В областта на позитивното право, „закон“ е действащият акт, така както го тълкуват компетентните съдилища. (вж. *inter alia*, *Cocuete Cola Et и др. с/у Франция*, № 37971/97, параграф 43, ЕСПЧ 2002-III [*Société Colas Est and Others v. France*]).

127. Съдът отбелязва, че вътрешното законодателство е предвиждало към съответния момент, че претърсване на помещения е можело да бъде разпоредено от разглеждащия съд (в съдебната фаза) или от прокурора (на предварителното производство), само ако има достатъчно основание да се предполага, че предмети или книжа, които могат да имат значение за делото, могат да се намират в тях (виж параграфи 49-51 по-горе). Подобно претърсване е могло да бъде извършено също и в хода на следствието, но единствено при оглед на местопрестъплението и при условие че незабавното им извършване е единствената възможност за събиране и запазване на доказателства (виж параграф 48 по-горе).

128. По настоящото дело Съдът намира, че не е ясно в контекста на какъв вид производство е било извършено претърсването на дома на жалбоподателя, тъй като към въпросния момент не са били образувани нито разследване, нито предварително производство. В тази връзка той отбелязва, че правителството не е привело доводи за обратното. Освен това, претърсването е било извършено само в присъствието на две поемни лица и в отсъствието на жалбоподателя, пълнолетен член на семейството, домоуправителя или представител на общината (вж. пар. 50 по-горе). Следователно, видно е че предпоставките за провеждането на такова претърсване не са били налице и извършването му не е било в съответствие с релевантните разпоредби на вътрешното право.

129. Съдът също така установява, че правителството не е представило никаква информация и доказателства, потвърждаващи факта, че въпросното претърсване е било разпоредено и проведено в съответствие с вътрешното законодателство.

130. Предвид гореказаното, Съдът трябва да направи извода, че претърсването на жилището на жалбоподателя от 26 август 1999 г. не е било извършено така, както е „предвидено в закона“ по смисъла на ал. 2 на чл. 8 от Конвенцията (виж Добрев, цитиран по-горе, § 165). Следователно, при претърсването е налице нарушение на въпросната разпоредба. В светлината на този извод не е необходимо съдът да определи дали намесата е била „необходима в едно демократично общество“ за една от целите, изброени в алинея 2 на член 8 от Конвенцията.

IV. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛ. 13 ВЪВ ВРЪЗКА С ЧЛ. 8 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

131. Жалбоподателят се оплаква по чл. 13 от Конвенцията, че не е разполагал с ефикасно правно средство за защита относно своето оплакване по чл. 8 от Конвенцията, тъй като не е имал възможност да протестира срещу действията на властите или да потърси компенсация за твърдените незаконосъобразни действия.

Член 13 от Конвенцията гласи:

“Всеки, чиито права и свободи, предвидени в тази конвенция, са нарушени, трябва да разполага с ефикасни вътрешноправни средства за тяхната защита от съответна национална институция дори и нарушението да е извършено от лица, действащи в качеството си на представители на официалните власти.”

132.Правителството не представя становище

133.Съдът се позовава на резюмето относно общите принципи, изложени по-горе във връзка с оплакването на жалбоподателя по чл. 13 във връзка с чл. 3 от Конвенцията (виж параграф 118по-горе).

134.Отбелязвайки установяването от страна на Съда на нарушение, на член 8 от Конвенцията във връзка с жалбата на жалбоподателя (виж параграф 130 по-горе), остава да се установи дали, според българското право жалбоподателят е разполагал с ефикасно правно средство за защита за да заведе жалба срещу незаконосъобразното нарушение на правото му на неприкосновеност на неговото жилище.

135.Съдът отбелязва, че жалбоподателят не се е опитал да оспори законосъобразността на претърсването на апартамента му на 26 август 1999 г., нито пък е инициирал дело срещу държавата по силата на ЗОДОВ на основание на твърдяната незаконосъобразна намеса в правото му на неприкосновеност на неговото жилище, което изглежда е можел да направи през 2002 г. (виж параграф 60 по-горе), въпреки че не е ясно дали е можел да използва това средство за защита през 1999 г.

136.Все пак Съдът отбелязва, че Правителството не е оспорило твърдението на жалбоподателя и не е представило каквато и да е информация или аргументи за евентуалното съществуване или ефективност на вътрешноправно средство за защита през съответния период.

137.По този начин, Съдът счита, че Правителството не е доказало, че през съответния период българското законодателство е разполагало с ефективно правно средство за да заведе жалба относно законосъобразността на намесата в правото му на неприкосновеност на неговото жилище. Следователно, налице е нарушение на член 13 във връзка с член 8 от Конвенцията.

V. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 5 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

138. Жалбоподателят прави няколко оплаквания по чл. 5 от Конвенцията, относимият текст от който гласи:

“1. Всеки има право на свобода и сигурност. Никой не може да бъде лишен от свобода освен в следните случаи и по реда, предвидени от закона:

...

(с) законосъобразен арест или лишаване от свобода на лице с цел да се осигури явяването му пред компетентния съгласно закона орган по обосновано подозрение за извършване на престъпление, или когато обосновано е призната необходимостта да се предотврати извършване на престъпление или укриване след извършване на престъпление;

3. Всеки, арестуван или лишен от свобода в съответствие с разпоредбите на т. 1 (с) на този член, трябва своевременно да бъде изправен пред съдия или пред длъжностно лице, упълномощено от закона да изпълнява съдебни функции, и има право на гледане на неговото дело в разумен срок

или на освобождаване преди гледането на неговото дело в съда. Освобождаването може да бъде обусловено от даването на гаранции за явяване в съда

4. Всеки арестуван или лишен от свобода лице има право да обжалва законосъобразността на своето задържане в съда, който е задължен в кратък срок да се произнесе; в случай, че задържането е неправомерно, съдът е длъжен да нареди незабавното освобождаване на задържаното лице

5. Всяко лице, арестувано или лишено от свобода в нарушение на изискванията на този член, се ползва с осигурено от правните процедури право на обезщетение.”

139. Жалбоподателят прави оплакване също и по чл. 13 от Конвенцията, че не е имал на разположение ефективни вътрешноправни средства за защита по отношение оплакванията му по Конвенцията. При вземането на решение относно допустимостта на 22 май 2006 г., Съдът намира, че жалбата трябва да се разгледа само по член 5 §§ 4 и 5 от Конвенцията, което се определя като *lex specialis* по отношение на по-общите изисквания на член 13. (виж делото Николова, цитирано по-горе, § 69 и *Tsirlis u Kouloumpas v. Greece*, решение от 29 май 1997, доклади 1997-III, р. 927, § 73).

А. Оплаквания по чл. 5, ал. 3 от Конвенцията, че жалбоподателят не е бил изправен своевременно пред съдия или друго длъжностно лице, упълномощено от закона да изпълнява съдебни функции

140. Жалбоподателят се оплаква по чл. 5, ал. 3 от Конвенцията, че когато е бил задържан под стража на 28 август 1999 г., и след това на 23 май 2000 г., не е бил изправен своевременно пред съдия или друго длъжностно лице, упълномощено от закона да изпълнява съдебни функции.

141. Правителството не представя становище.

1. Арестът на жалбоподателя на 28 август 1999 г.

142. Съдът отбелязва, че при предишни решения, засягащи системата на задържане под стража преди процеса до 1 януари 2000 г. е установил, че нито следователите, пред които заподозрените са били изправяни, нито прокурорът, който е потвърдил решението за задържане под стража, могат да бъдат считани за независими длъжностни лица, упълномощени от закона да изпълняват съдебни функции според член 5 § 3 от Конвенцията (виж *Асенов и други срещу България* [*Assenov and Others*] решение от 28 октомври, *Текстове* 1998-VIII, стр. 3296, пар. 144-50; *Николова* [*Nikolova*] цитирано по-горе, пар. 49-53 и Шишков с/у. България № 38822/97, §§ 52-54, ЕСПЧ 2003-I (извадки)).

143. В настоящият случай, задържането под стража на жалбоподателя на 28 август е било разпоредено от следовател и потвърдено от прокурор (виж параграф 18 по-горе).

144. Следователно е налице нарушение на правото на жалбоподателя да бъде изправен пред съдия или друго длъжностно лице, упълномощено от закона да упражнява съдебни функции по смисъла на член 5, ал. 3 от Конвенцията при задържането му под стража на 28 август 1999 г.

1. Задържането на жалбоподателя на 23 май 2000 г.

145. Що се отнася до задържането на жалбоподателя 23 май 2000 г., Съдът отбелязва, че е било извършено след поправките в НПК от 1 януари 2000 г., но в резултат на заповед за задържане издадена на 15 октомври 1999 г. от следовател и потвърдена от Прокуратурата.

146. Освен това Съдът отбелязва, че Правителството не е оспорило твърденията на жалбоподателя, че задържането му е противоречало на член 5§ 3 и не е представило информация или документи, които биха свидетелствали за това, че е бил своевременно изправен пред съдия или друго длъжностно лице, упълномощено от закона да упражнява съдебни функции след задържането му на 23 май 2000 г.

147. Следователно, в този случай е налице нарушение на член 5 § 3 от Конвенцията.

Б. Оплаквания по чл. 5, ал. 1 от Конвенцията относно законосъобразността на задържането под стража на жалбоподателя

148. Жалбоподателят се оплаква, че е бил задържан под стража незаконосъобразно, тъй като доказателствата срещу него не са били достатъчни за да се достигне до заключението, че е бил виновен за извършването на престъпление.

149. Съдът отбелязва, че основният проблем, който трябва да бъде разрешен в контекста на жалбата е да се установи дали въпросното задържане е било “законосъобразно”, както и дали то е било “по реда предвиден от закона”. Конвенцията ни връща към вътрешното законодателство и определя, задължение за спазване на основните процедурни правила, произтичащи от него, като в допълнение изисква всяко лишаване от свобода да бъде съобразено с целта на член 5 от Конвенцията, а именно да защитава гражданите от произволни деяния (виж *Benham v. the United Kingdom*, решение от 10 юни 1996, *Текстове* 1996-III, pp. 752-53, § 40). На първо място държавните власти и по-точно съдилищата трябва да тълкуват и прилагат местните закони. Тъй като по смисъла на член 5 § 3 от Конвенцията несъобразяването с вътрешното законодателство е и нарушение на Конвенцията, следва че Съдът трябва да упражни власт да разгледа дали е спазен този закон (виж *Benham*, цитиран по-горе, § 41).

1. Задържането под стража на жалбоподателя от 10 ноември до 22 декември 1999 г.

150. Съдът отбелязва, че на 10 ноември 1999 г. Окръжният съд промени мярката за неотклонение с цел осигуряване на явяването му пред съда на освобождаване под гаранция и постанови освобождаването му при внасяне на гаранцията (виж параграф 28 по-горе). Съдът признава, че законовото основание за задържането на жалбоподателя се е променило и от този момент нататък то е било разпореждане на съда по силата на член 150 § 3 от НПК според което задържането продължава до внасянето на гаранцията (виж Навущанов, цитиран по-горе § 55). След внасянето на гаранцията, жалбоподателят е бил освободен на 22 декември 1999 г. (виж параграфи 28-30 по-горе).

151. В резултат на това, Съдът намира, че не е извършено нарушение на член 5 § 1 (в) от Конвенцията.

2. Задържането под стража на жалбоподателя от 23 май до 26 юни 2000 г.

152. По отношение на този период на задържане, Правителството предявява възражение за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита и заявява, че жалбоподателят не е завел дело за нанесени вреди по ЗОДОВ. Съдът отново заявява, че подобни възражения трябва да се предявят преди да се разгледа допустимостта на жалбата (виж между другите документи *Brumărescu v. Romania* [GC], № 28342/95, §§ 52-53, ЕСПЧ1999-VII и *Хасан и Чауш с/ у България* [GC], № 30985/96, § 54, ЕСПЧ 2000-XI). Тъй като възражението на Правителството е предявено за пръв път на 31 юли 2006 г., след като Съдът се е произнесъл, че жалбата е допустима (виж параграф 5 по-горе), възражението се отхвърля.

153. Правителството се обосновава, че задържането на жалбоподателя е било законосъобразно, тъй като е било наложено с цел той да бъде изправен пред компетентен съдебен орган по подозрение, че е извършил престъпление и че всички формалности изисквани от вътрешните закони са били спазени.

154. Съдът намира, че задържането под стража от 23 май до 26 юни 2000 е било наложено с цел той да бъде изправен пред компетентен съдебен орган по подозрение, че е извършил престъпление и не смята, че не са спазени формалностите, предвидени от вътрешното законодателство поради това че заповедта за задържане издадена през 1999 г. е била загубила силата си. Що се отнася до твърдяната липса на обосновано подозрение, Съдът отново изтъква, че стандартът, наложен от член 5, §1 (с) на Конвенцията, не предполага наличието на достатъчно доказателства за повдигане на обвинение или да бъде установена вина към момента на ареста. Не е необходимо фактите, пораждащи подозрение, да бъдат от същото ниво като тези, необходими, за да се повдигне обвинение (вж. *О'Хара с/у Обединеното кралство*, № 37555/97, пар. 36, ЕСПЧ 2001-X [*O'Hara v. the United Kingdom*]).

155. В настоящия случай, Съдът намира, че органите са имали достатъчно информация, за да повдигнат „основателно” подозрение срещу жалбоподателя, тъй като първоначално той е бил арестуван в жилищния блок, където е била извършена кражбата с взлом и че се е преместил в друг град без да информира властите.

156. Следователно Съдът намира, че не е налице нарушение на член 5 §1 (с) на Конвенцията.

В. Оплаквания по член 5 § 3 на Конвенцията за това, че задържането на жалбоподателят под стража е било неправомерно и неоправдано продължително

157. Жалбоподателят се оплаква, че задържането му е било неправомерно и е продължило прекалено дълго.

158. Правителството не представя възражение.

1. Задържането на жалбоподателя в контекста на наказателното преследване в Пазарджик

159. Съдът отбелязва, че жалбоподателят е бил предсъдебно задържан под стража от 28 август до 10 ноември 1999 г., когато Окръжният съд нарежда освобождаването му след заплащането на гаранция (виж параграфи 18 и 28 по-горе). По този начин, въпросният период е бил два месеца и тринадесет дни.
160. Съдът намира, че за разлика от предишни дела срещу България, където са установени нарушения (вж. *Илийков*, цитирано по-горе, §§ 67-87), в настоящия случай, властите са направили оценка на специфичните факти и доказателства, които свидетелстват, че жалбоподателят би могъл да се укрие, да възпрепятства следствието или да извърши друго престъпление и най-вече, че жалбоподателят е имал предишни присъди, не е имал постоянен адрес и се е местел от град на град (виж параграфи 20-21 и 25 по-горе).
161. Като взе предвид гореказаното, Съдът намира, че не е налице нарушение на член 5 §3 от Конвенцията.

2. Задържането на жалбоподателя в контекста на наказателното преследване в Монтана

162. Съдът отбелязва, че жалбоподателят е бил предсъдебно задържан под стража от 23 май до 6 юни 2000 г. Въпросният период следователно е бил един месец и четири дни.
163. Съдът отново отбелязва, че основанийето за задържане, независимо от продължителността му, трябва да бъде убедително доказано от властите (виж *Шишков*, цитиран по-горе, § 66). В този случай, властите не са разчитали на факти и доказателства за да оправдаят продължителното задържане на жалбоподателя след първоначалния арест и не са проявили инициатива да преразгледат правомерността на предсъдебното му задържане след издаването на заповедта за задържане на 15 октомври 1999 г. Освен това основанията за задържането на жалбоподателя в заповедта са само лични; не е споменато, че той може да се укрие, да извърши друго престъпление или да възпрепятства следствието (виж параграф 37 по-горе). Основанията за предсъдебното задържане на жалбоподателя под стража не са били преразгледани преди Районният съд да се произнесе в негова полза по жалбата му и да постанови освобождаването му (виж параграф 43 по-горе).
164. Като взе предвид гореизложеното, Съдът намира, че е налице нарушение на член 5 §3 от Конвенцията, поради невъзможността на властите да обосноват продължителното задържане на жалбоподателя под стража.

Г. Оплакване по член 5 § 4 от Конвенцията, че възражението на жалбоподателя от 8 октомври 1999 г. срещу задържането му под стража не е било разгледано в кратък срок

165. Жалбоподателят твърди, че по отношение на жалбата му от 8 октомври 1999 г. е нарушено изискването за разглеждането и в кратък срок според член 5 § 4 от Конвенцията.
166. Правителството не представя становище, но представя пред Съда копие от жалбата на жалбоподателя депозирана на 18 октомври 1999 г. и носеща печата на Окръжна следствена служба Пазарджик (виж параграф 24 по-горе).
167. Съдът отново изтъква, че чл. 5, ал. 4 също така гарантира правото на съдебно решение относно законността на задържането под стража в кратък срок (вж. *Рутен с/у Нидерландия*, № 32605/96, § 52, 24 юли 2001 г. [*Rutten v. the Netherlands*]). В настоящия случай, в контекста на наказателното производство в Пазарджик, жалбоподателят твърди, че е депозирал жалба срещу задържането си на 8 октомври 1999 г. Той обаче не е представил копие на жалбата, депозирана на тази дата в някоя държавна институция, както е направило Правителството представяйки копие с дата от 18 октомври 1999 г. Следователно, Съдът намира, че жалбоподателят не е подкрепил твърдението си, че е подал жалбата си на 8 октомври 1999 г., а приема, че тя е била подадена в Окръжна следствена служба Пазарджик едва на 18 октомври 1999 г. Тъй като жалбата му е била разгледана само един ден по-късно, на 19 октомври 1999 г., Съдът счита, че този период съответства на изискването за произнасяне в кратък срок съгласно член 5 § 4 от Конвенцията.
168. Следователно в този случай не е имало нарушение на член 5 § 4 от Конвенцията.

Д. Оплакване по член 5 § 5 от Конвенцията

169. Жалбоподателят се оплаква по член 5 § 5 от Конвенцията, че не му е било осигурено от правните процедури право на обезщетение за това, че е пострадал от арест или задържане под стража в нарушение на разпоредбите на чл. 5 от Конвенцията.
170. Правителството не представя становище.
171. Като начало Съдът отбелязва, че е налице прилика между това оплакване и оплакванията в няколко други дела срещу България, по които са установени нарушения (виж например *Янков*, цитирано по-горе, §§ 189-198 и *Белчев с/у България*, № 39270/98, §§ 84-94, 8 април 2004). Освен това Съдът отбелязва, че вече е открил няколко нарушения на член 5 от Конвенцията що се отнася до задържането под стража на жалбоподателя (виж параграфи 144, 147 и 164). Следователно член 5 § 5 от Конвенцията е приложим и Съдът трябва да установи дали българското законодателство е дало на жалбоподателя осигурено от правните процедури право на обезщетение за нарушенията на член 5 от Конвенцията установени в неговия случай.
172. Съдът отбелязва, че според член 2 (1) от ЗОДОВ, едно лице, по отношение на което е била взета мярка за неотклонение „задържане под стража“, може да търси обезщетение единствено, ако задържането е било отменено „поради липса на законно основание“; изразът се отнася до незаконосъобразност според вътрешното законодателство (виж параграфи 58 и 59 по-горе).

173. В настоящия случай, предсъдебното задържане под стража на жалбоподателя според властите е било в пълно съответствие с изискванията на вътрешното законодателство. Следователно жалбоподателят няма право на обезщетение по член 2 (1) от ЗОДОВ. Не е приложим също и член 2 (2) от него. От това следва, че в случая на жалбоподателя ЗОДОВ не предвижда изпълняемо право на обезщетение. Освен това, не е видно и Правителството не го оспорва, че такова право е осигурено съгласно някоя друга разпоредба на българското законодателство (виж параграфи 58-59 по-горе).

174. Затова Съдът приема, че българското законодателство не осигурява на жалбоподателя осигурено от правните процедури право на обезщетение, според изискването на член 5 § 5 от Конвенцията. Следователно е налице нарушение на тази разпоредба.

VI. ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЧЛ. 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

175. Член 41 от Конвенцията гласи:

“Ако Съдът установи, че е имало нарушение на Конвенцията или на протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение за последиците от това нарушение, Съдът, ако е необходимо, постановява справедливо обезщетение на потърпевщата страна.”

А. Вреди

176. Жалбоподателят претендира по € 7,500 (EUR) компенсация за всяко от твърдяните нарушения на неговите права по Конвенцията. Той се позовава на размера на обезщетенията отсъдени при други подобни случаи срещу България и твърди, че жизненият стандарт в страната се повишава постоянно, което изисква и присъжданията да се променят по този начин.

177. Правителството не представя становище относно претенцията на жалбоподателя.

178. Съдът отбелязва, че в настоящия случай са установени нарушения на Конвенцията по членовете 3, 5, 8 и 13 (виж параграфи 101, 115, 121, 130, 137, 144, 147, 164 и 174 по-горе). Освен това, Съдът отбелязва аргумента на жалбоподателя, относно подобрения в жизнения стандарт в България, което въпреки че е невъзможно да се определи на базата на предоставената информация, трябва да се вземе в предвид, когато се определя обезщетението по член 41 от Конвенцията. Предвид гореказаното, специфичните обстоятелства по това дело, своята практика при подобни дела и като взема решение на справедлива база, Съдът присъжда € 5,000 по този раздел плюс всякакви данъци, с които тази сума би могла да бъде обложена.

Б. Разноски по делото

179. Жалбоподателят също така претендира да бъдат изплатени € 7,200 за 70 часа работа на неговия адвокат пред местните власти и Съда, при приблизителна часова ставка от € 103. В добавка, той претендира 30 български лева (приблизително € 15) за пощенски и други разходи на адвоката му. Той представя договор за заплащане на адвокатските услуги, график на

отработените часове по дати и фактури. Жалбоподателят пожела разходите по делото да бъдат заплатени на адвоката му г-н В. Стоянов.

180. Правителството не представи възражение относно иска за заплащане на разноските по делото.

181. Съдът подчертава отново, че съобразно неговата практика, жалбоподател има право на възстановяване на разноските по производството, единствено при доказване, че те са били действителни, необходимо направени и в разумен размер. Като взе предвид всички фактори от значение и като отбелязва, че на жалбоподателя е била заплатена от Съвета на Европа сумата € 715 за правна помощ, Съдът намира, че е разумно да присъди сумата от € 2,000 за разноски по делото.

В. Лихва за неизпълнение

182. Съдът намира, че е правилно лихвата за неизпълнение да се основава на пределната ставка за заеми на Европейската централна банка, като към нея се добавят три процента.

ПОРАДИ ТЕЗИ ПРИЧИНИ, СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО

1. *Приема*, че е налице нарушение на член 3 от Конвенцията при задържането на жалбоподателя под стража в ареста на Районна следствена служба Пазарджик;
2. *Приема*, че е налице нарушение на член 3 от Конвенцията при задържането на жалбоподателя под стража в затвора в Пазарджик;
3. *Приема*, че е налице нарушение на член 3 от Конвенцията при задържането на жалбоподателя под стража в ареста на Районна следствена служба Монтана;
4. *Приема*, че е налице нарушение на член 13 във връзка с член 3 от Конвенцията;
5. *Приема*, че е налице нарушение на член 8 от Конвенцията във връзка с незаконосъобразната намеса в правото на жалбоподателя на неприкосновеност на жилището му в резултат на претърсването на апартамента, в който е живеел под наем.
6. *Приема*, че е налице нарушение на член 13 във връзка с член 8 от Конвенцията;
7. *Приема*, че е налице нарушение на член 5 § 3 от Конвенцията предвид на това, че жалбоподателят не е бил своевременно изправен пред съдия или пред длъжностно лице, упълномощено от закона да изпълнява съдебни функции след задържането му на 28 август 1999 г. и на 23 май 2000 г.;
8. *Приема*, че не е извършено нарушение на член 5 § 1 (с) от Конвенцията;
9. *Приема*, че е налице нарушение на член 5 § 3 от Конвенцията предвид невъзможността на Правителството да оправдае продължителното

задържането под стража на жалбоподателя след ареста му на 23 май 2000 г.;

10. *Приема*, че не е налице нарушение на член 5 § 4 от Конвенцията що се отнася до своевременността на решението в отговор на жалбата на жалбоподателя от 18 октомври 1999 г.;
11. *Приема*, че е налице нарушение на член 5 § 5 от Конвенцията поради това, че на жалбоподателя не се е ползвал с осигурено от правните процедури право на обезщетение за това, че бил жертва на арест или задържане под стража в нарушение на разпоредбите на член 5 от Конвенцията;

12. Приема

(а) че държавата – ответник трябва да заплати на жалбоподателя, в рамките на три месеца от датата, на която решението става окончателно по член 44, § 2 от Конвенцията, следните суми, които следва да бъдат превърнати в български лева по курса, приложим към датата на плащането:

(i) € 5,000 (пет хиляди евро) неимуществени вреди, платими лично на жалбоподателя;

(ii) € 2,000 (две хиляди евро) разноски по производството, платими по сметката на адвоката на жалбоподателя в България, г-н Стоянов;

(iii) данъците, които могат да бъдат начислени върху горните суми;

(б) че след изтичането на горепосочените три месеца до изплащането на определените суми, върху тях се начислява проста лихва, равна на пределната ставка по заеми на Европейската централна банка за срока на неизпълнение, увеличена с три процента;

13. *Отхвърля* иска на жалбоподателя за справедливо обезщетение в останалата му част.

Изготвено на английски език и оповестено в писмен вид на 22 май 2008 г., съобразно правило 77, §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Клаудия Вестердик

Пеер Лоренцен

Секретар

Председател